

FRI-ONLINE-1-MCDA-03

HEALTH PROBLEMS OF FUTURE HEALTH CARE PROFESSIONALS IN THE CONDITIONS OF ONLINE – TRAINING³

Assoc. Prof. Kristina Zaharieva, PhD

Department of Medical and Clinical Diagnostic Activities,
University of Ruse “Angel Kanchev”
Phone: 0885 193 003
E-mail: kzaharieva@uni-ruse.bg

Prof. Elena Zheleva PhD

Medical University "Prof. Dr. Paraskev Stoyanov"- Varna
Branch Sliven - Department of Health Care
GSM: +359 885 036 840
E-mail: ejeleva@abv.bg

***Abstract:** The success of the educational process in higher education largely depends on the health of students - health care professionals. The higher school has the important social task to prepare specialists, capable of performing quality professional activity and with established virtues, necessary for them to carry out the chosen humane profession.*

The scientific communication presents the essence of the concept of health and health problems. The risks of the modern online educational environment for the health condition of the students are analyzed. The measures and actions concerning the prevention and overcoming of the negative problems of the online education on the health of the future health care specialists are considered.

***Keywords:** health problems, future specialists, health care, online training*

***JEL Codes:** L10, L13*

ВЪВЕДЕНИЕ

Актуалността на изследвания проблем: „Здравословни проблеми на бъдещите специалисти по здравни грижи в условията на Онлайн – обучението“ се определя от пандемията Covid-19, която постави висшето образование пред сериозни предизвикателства. Преподаването на научни знания по различните учебни дисциплини, изучавани от специалистите по здравни грижи и ученето във висшето училище създават условия за негативно влияние на онлайн-обучението върху здравето на студентите. Разглеждат се рисковете на съвременното онлайн образование и здравословните проблеми, касаещи здравното състояние на студентите. Представят се мерките и действията, които е възможно да се предприемат за превенция и преодоляване на негативните влияния на онлайн-обучението върху здравето на всички участници в учебно-възпитателния процес.

Здравословните проблеми на бъдещите специалисти по здравни грижи в условията на Онлайн – обучението до голяма степен зависи от подготовката и успеха на образователния процес във висшето образование. Според Световната здравна организация „здравето е състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие, а не само липса на болест или неразположение“.

Висшето училище е изправено пред важната социална задача - да подготвя специалисти по здравни грижи, способни да извършват качествена професионална дейност с утвърдените добродетели, необходими за практикуване на избраната от тях хуманна професия. По време

---

³ Докладът е представен на научна сесия на 29 октомври 2021 в секция МКДД с оригинално заглавие на български език: ЗДРАВΟΣЛОВНИ ПРОБЛЕМИ НА БЪДЕЩИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ В УСЛОВИЯТА НА ОНЛАЙН – ОБУЧЕНИЕТО.

на обучението се изисква прилагането на комплекс от здравни мерки за сигурност и предотвратяване на професионални рискове в реалната болнична и университетска среда (Vodenicharov Ts., Mitova M., Mladenova S., 2008).

Целта на научното съобщение е да се разкрият и очертаят здравословните проблеми на бъдещите специалисти по здравни грижи в условията на Онлайн – обучението във висшето училище в съвременните условия.

Предмет на изследването е процесът и условията, при които здравословните проблеми на бъдещите специалисти по здравни грижи в условията на Онлайн – обучението във висшето училище и реалната болнична среда е фактор за пълноценна професионална подготовка и реализация.

Обект на изследването са студенти-специалисти по здравни грижи, обучаващи се в Медицински университет – Варна, Филиал – Сливен и Русенския университет „Ангел Кънчев“. В процеса на изследване се използваха: анкетно проучване, целенасочено включено наблюдение и педагогически експеримент.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Здравето на бъдещите специалисти по здравни грижи изисква подобряване на учебната среда във висшето училище в условията на Онлайн – обучението. Всички те, са изложени на риск, тъй като електронната среда въздейства на физическото, психо-емоционалното и общественото им здраве. Образованието в условията на пандемия се осъществява от разстояние чрез използването на различни технологии и електронни платформи. Обучението от присъствено, се провежда в електронна среда. Този начин на преподаване създава условия за негативно отношение на взаимодействието преподавател-студент. А това се отразява неблагоприятно, както върху здравословното състояние на преподавателите, така и на студентите. Ето защо е важно да се очертаят рисковете за здравето им в Онлайн образователната среда, както и да се посочат възможните варианти за преодоляването им.

За доброто физическо състояние на преподавателите и студентите е необходимо закаляване, жизненост, добра имунна защита, поддържане на позитивно настроение, създаване условия за спортуване, адекватна двигателна активност, здравословно хранене, благоприятен режим на труд и почивка, както и достатъчен сън. С цел постигане на добро здравословно състояние е необходима физическа подготовка и благополучие. Една личност се смята за физически годна в случай, че е способна „да отговори ефективно на обикновените и необичайните изисквания, с които се среща в своето ежедневие“ (Koleva N., 2002).

Реално при Онлайн-обучението във висшето училище се установява психическо и физическо натоварване, както за преподавателите, така и за студентите. Необходимо е да се преподава учебният материал и да се усвояват научните знания. Студентите могат да са в активна позиция, само ако те пожелаят. Наложеното от пандемията Онлайн-обучение не осигурява качествено взаимодействие между университетския преподавател и студентите. То не осигурява и добро здравословно състояние на участниците в него (Rangelova E., 2020).

При взаимодействието преподавател-студент в Онлайн – обучението се наблюдава внасяне на интерактивност, сътрудничество, взаимно уважение, мобилност и самооценка. Определят се условията за ефективно взаимодействие (Shivacheva V., 2020).

В съвременната образователна ситуация здравословните проблеми на студентите са водещи в определянето на риска от Онлайн-обучението. Ефективното взаимодействие преподавател-студент определя безопасната образователна онлайн среда и психологическият климат във висшето училище (Jugfeld I., 2020).

В условията на Онлайн-обучението рискът за здравето на студентите във висшето училище е силно повлияно от нивото на физическото и психическо им здраве. А състоянието на естествения баланс на системите в човешкия организъм позволява поддържането на неговите жизнени функции, растеж и физическа активност. В резултат на него във висшето училище чрез широкото му използване, се наблюдават негативни тенденции, които се отразяват, както на мотивацията за учене, така и на физическото и психическо здраве на студентите и преподавателите (Fedotenko I., 2020).

Проведеното изследване ни дава основание да направим извод, че здравето е необходимо за правилното и пълноценно съществуване на човешкия организъм, като осигурява активно дълголетие и оптимално функциониране в заобикалящите го жизнена и социална среди.

Анализирайки получените резултати от проведеното анкетно проучване установяваме, че Онлайн обучението във висшето училище води до влошаване на психическото здраве на студентите в резултат на принудителната социална изолация. Всичко това води до тревожност, депресия и панически атаки.

Респондентите споделят за ограничаване на двигателната им активност, проявена с обездвижване и хиподинамия. Това от своя страна се проявява с натрупване на умора и психично напрежение, повишаване на телесното тегло и затлъстяване. Наблюдават се предпоставки за отключване на заболявания като сърдечна недостатъчност, високо кръвно налягане, диабет и други.

Висок е процентът на участниците взели участие в изследването, при които е диагностицирано влошаване на зрението и заболявания на опорно-двигателния апарат, гръбначни изкривявания. Според тях това е свързано с принудителния седнал стоеж пред мобилните устройства по минимум 10-12 часа в денонощието.

С тревога студентите споделят за нарушаване на нормалния им ритъм на живот и дневен режим, тъй като пандемията и Онлайн-обучението във висшето училище не им дава възможност за редуването на учебен труд с почивка, сън, спортуване и здравословно хранене.

Преподавателите са на мнение, че са свидетели на възникнали трудности при съчетаване изпълнението на професионалните и семейните им задължения. Висок процент студенти не разполагат с работно пространство къщи и технологично устройство за участие в Онлайн обучението желаят по-скоро да се премине към присъствено обучение във висшето училище.

Студентите споделят, че намалява концентрацията и мотивацията им за учене и включване в Онлайн лекции и семинарни занятия в домашни условия. Не малко от тях са мислили и за отказване от обучението си във висшето училище.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Здравословните проблеми на бъдещите специалисти по здравни грижи в условията на Онлайн – обучението имат значимо влияние върху цялостното здравословно състояние, което се отразява не само на здравето на отделната личност, но и на общественото здраве. Необходимо е да се ограничи негативното въздействие, както на епидемичната обстановка, така и на Онлайн-обучението, особено по отношение на физическото и психичното здраве на участниците в учебно-възпитателния процес. Установи се, че във висшето училище трябва да се предприемат навременни и адекватни мерки за опазване и укрепване здравето на студентите и преподавателите. Ограничените социални контакти водят до интензивна загуба на умения за общуване и ограничаване на социализацията и възможностите за пътуване и почивка. Законовата забрана за посещение на културни и социални мероприятия, наложена от епидемичната обстановка влияе негативно върху цялостното физическо и психично здраве на студентите във висшето училище.

REFERENCES

Fedotenko I.,(2020). *Interaction of teacher and student in the conditions of university education: current issues, modern research, experience. EX-PRESS 135-138. (Оригинално заглавие: Федотенко И.,2020. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. ЕКС-ПРЕС 135-138)*

Jugfeld I.,(2020). *Interaction of teacher and student in the conditions of university education: current issues, contemporary research, experience. EX-PRESS 2020 85-89. (Оригинално заглавие: Югфелд И.,2020. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. ЕКС-ПРЕС 85-89)*

Koleva N.,(2002). *School hygiene and health education*. - Sofia: University Publishing House "St. Kliment Ohridski ». (**Оригинално заглавие:** Колева Н.,2002. Училищна хигиена и здравно образование. – София: Университетско издателство «Св. Климент Охридски»)

Vodenicharov Ts., Mitova M., Mladenova S.,(2008). *Medical pedagogy*. - Sofia: ARTIK 31–35. (**Оригинално заглавие:** Воденичаров Ц., Митова М., Младенова С.,2008. Медицинска педагогика. – София: АРТИК 31–35).

Rangelova E.,(2020). Interaction of teacher and student in the conditions of university education: current issues, modern research, experience. EX-PRESS 131-134. (**Оригинално заглавие:** Рангелова Е.,2020. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. ЕКС-ПРЕС 131-134)

Shivacheva V.,(2020).Interaction of teacher and student in the conditions of university education: current issues, contemporary research, experience. EX-PRESS 146-150. (**Оригинално заглавие:** Шивачева В.,2020. Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: актуални проблеми, съвременни изследвания, опит. ЕКС-ПРЕС 146-150)